

מבין משאבים. 2177. כ"א בשבט תשע"ז. 17 פברואר 2017

פרידה/ נגה אליאב

אולי אבוא לידה ואלחש לה	אולי אבוא לידה וארגיש
קרוב	את הבדידות שבסוף
והיא לא תענה	כל אדם מתכדרר אל עצמו
ואלחש לעצמי במקומה	התכנסות.
התמודדות.	אולי אבוא לידה ואנשום איתה
אולי אבוא לידה מקרוב ואראה	את האויר שעומד
אותה	שעומד ואוחז בחיים
כאדם	שלה.
אישי לעצמה	אולי אבוא לידה ואתבונן
לא שייכת ולא משוייכת	בצלמה
שלוה	ילדה אשה אמא סבתא
ואשחרר אותה לדרכה	התבגרות.
התאבלות	.

הצלון מוקדש לזכרה של חברתנו
דרורה אליאב ז"ל שנפטרה בט"ו בשבט

מה הצלון:

אמא / יצא לובנסט

Goodbye / לילך לובנסט

דרורה סבתא שלי

לזכרה של דרורה / טובה אבריא

אותו הצליף / נעה אליאב

ההיכרות שלי עם דרורה / אביטל גולדסמן

המוות בא / נעה אליאב

נכנסת לבית שלך / נעה אליאב

מסיבת סיום / נעה אליאב

פעם, בחג אחד / נעה אליאב

היום האחרון של חייך / נעה אליאב

חדלון / נעה אליאב

דבורה אפיקא ז"ל

ז' כסלו תרצ"ג – ט"ו שבט תשע"ז

29.12.1932–11.2.2017

אמא,

ענישן, נשאת נאספת אל אבותיך -

ענישן, נשאת נידר מעדו לנצח.

אני רוצה לספר לך שגחוגש וחצי שגיתי איתך

קשה לך הני קשות, כשהייתו לי רצות והחזקה נספא בך ולחיות איתך

כמו שאף פעם לא יכולתי.

לשמוע עליך מכל משמר וקולעים האחרונים, נשכר

אפסיו כוחותיך חיסורים, נשחר איתך לחיות

שלא רציתי להפסיד איתך עוד פעם.

נתי לי זלזל את שדך ולנשק לך דחוק את פניך הסודיות

ולשיר לך שיר ישן.

נתי לי לסדר ולאוין את הדיו שלך ולהיות הדור

שתמיד רציתי להיות דשדוק.

נתי לי ולשיר דני המשפחה את המקום להתאחד ולהתגלגל

קודמתך.

תודה לך אמא על היגעים באלו של קירדה ואהדה שאותם

אשא עד לשארית חיי - כמו אלובר נפלא.

תודה לך על זה שקשארית כחך עצרת לנו - ליליך ונבייך.

להתאחד ותחת קורח עזך.

"מתקן לך רגלי אבמת הנעז ונשמתך תצטרף לדני משפחתך

ולחברים שכר מחכים לך שם.

דרורה - (סבתא שלי).

סבתא שלי, בתם של גילה וישראל, נולדה ב - 29/12/32 בתל אביב.

שם למדה בבית הספר מ - א' עד - ח'.

הייתה חברה בתנועת - "מחנות העולים" והתנועה "המאוחדת".

לאחר מכן למדה בבית הספר החקלאי - נחלת יהודה. בתום לימודיה

קבוצה של בנות מבית הספר, והיא בתוכם הצטרפו להכשרה בקיבוץ - גנוסר.

בסוף שנת 1949 התאחדה הכשרת גנוסר עם חברי קבוצת משאבים, ויחדיו

עלו להתיישבות ליד ביר עסלוג' שבנגב, שם הקימו את קיבוץ - משאבי שדה.

במשאבי שדה, נישאה סבתי לסבי (אדי), שם

נולדו ילדיה, ונכדיה.

Goodbye

You leave when the moon is full
no clouds to hide.
All the stars come to see,
to take the pain
or lead your way.

On your new path,
on your way to a new existence,
free of your woes,
the past is but a glimpse
through a closed curtain,
already forgotten.

Rest now with the angels,
protected by the night
and free of the endless struggle.
Leave us here on the slippery edge
between self love
and regret

לילך לובנטל

זכרה fe זרורה

זה כבר 70 שנה יש בינינו היכרות.. עוד מימי ביה"ס החקלאי בנחלת יהודה. כבר אז ידעה דרורה לתפור ועשתה זאת בדייקנות.

ביתה של דרורה בתל אביב היה בית צנוע קשה יום. שלוש משפחות גרו בבית אחד עם מטבח ושירותים משותפים כאשר כל משפחה מצטופפת בחדר אחד. שם גרה דרורה עם אחותה הצעירה רותי, אימא גילה ואבא ישראל שהיה מנהל עבודה בסולל בונה.

אחרי הלימודים החקלאיים היה מסלול קבוע – יציאה להכשרה ומשם להתיישבות. כך הגיעה דרורה להכשרה בגינוסר ומשם להתיישבות במשאבי שדה.

בגיל צעיר יצאה דרורה להיות מבשלת בפלחה של הקיבוץ בשדות שליד קריית גת, תורנות שכל חברה נתבקשה לעשות מדי פעם כדי לדאוג לאוכל לפלאחים השוהים מחוץ לבית שבוע שלם. כך הכירה דרורה את אדי ז"ל שהיה פלאח איש השדה. עד מהרה הם נישאו ונולדו יעל ובועז. המשפחה רק התחילה לצמוח ומכה ניחתה עליהם כשאדי נפטר בעודו משרת את קיבוץ בית גוברין ודרורה רק בת 31. עולמה חשך עליה. הקיבוץ שעדיין לא התמודד עם אלמנות לא ידע לתמוך בה ועל כך קבלה לא פעם.

בקיבוץ עבדה דרורה כמטפלת תינוקות, מחסנאית ילדים, קיבלה על עצמה להקים את הארכיון הקיבוצי וכאוהבת ספר מונתה אף להיות ספרנית. בהמשך יצאה לקורס תפירה, למדה לנצל כל בגד קרוע ובכישרונה הרב הפכה את צווארוני חולצות הבנים שהיו תמיד משופשפים יתר על המידה ובכך ניצלה את החולצות להמשך שימוש.

שנותיה האחרונות של דרורה בעבודה היו בהנהלת החשבונות שם הייתה אחראית על ארגוני הקניות. קפדנותה בבדיקת החשבונות שכרה בצידה. גאוותה הייתה על כך שהיא מצליחה למצוא טעויות אין ספור. עם פרישתה לגמלאות יצאה מהנה"ח והצטערה על כך. "הייתי יכולה להמשיך עוד הרבה שנים" אמרה לא פעם.

בתקופה האחרונה הסתגרה יותר ויותר בביתה וסבלה ממכאובים. דרורה לא הסכימה להתאשפז בבית החולים לבדיקות ומכאוביה רק הגבירו את הסתגרותה בביתה. וכך מתייסרת וכואבת הלכה לעולמה כשבני משפחתה סביבה ויעל בתה סועדת אותה עד ליומה האחרון.

יהי זכרה ברוך
טובה אבריאל

נ.ב. דרורה ביקשה ממני לספר לכם שתאריך הולדתה הוא 29.12.1932

אותו הצליל

כביש רטוב, מדרכה אפורה
 ממסגרת פיסת דשא ירוקה
 שורות שורות בתים נמוכים
 גגות רעפים בבורדו על רקע החול, המדבר הצהוב האינסופי, הנצחי.
 בדרך עד אליך, מהגן של אז
 ליד שדרת עצי פקאן ירוקים לעד ומקלט התפירה.
 פעם סבתא, הדרך הזאת הייתה לי אינסופית
 והיום, כל המרחקים הכבירים מצטמקים
 לכדי זיכרון נושן, רחוק.
 איך הבאתי אליך שקיות של חרובים שאספנו ליד הגן,
 ואצטרובלים מהאורנים גם
 ובעיקר מלא חול בנעליים האדומות
 גרמתי לך אז לצחוק.
 וכשהיית לוקחת אותי לשחק ליד חורשת האצטרובלים הבלתי נגמרת, ליד בית
 הספר, רואה בדיוק את כתה ד' 2 שלי, ליד מגרש הכדור-סל האפורי.
 "מה שהיינו פעם מזמן
 מה עוד מביא אותי תמיד
 אל אותה ילדות נשכחת".

נגה

בית מאפי עדה
 אפל וממתץ בצערם
 fe יצל ומוצל והמשכה האורחם
 עם מות האם, הסבתא, והסבתא רבא, חברתנו
 דרורה אפליאק ז"ל

הה'כרות שלי עם דרורה

לפני כ-35 שנה עבדתי לתקופה קצרה בספריה. שם פגשתי את דרורה שלימדה אותי מהו סידור הספרים על המדפים. זה לא היה סידור, זו הייתה משמעת צבאית. כל ספר היה לו מקום וכבוד משלו. כולם בשורה מדויקת, חלילה שאחד מהם יבלוט מן האחר. בין לבין סידור הספרים וניעור האבק מהם היינו מפטטות ומעבירות מידע ורשמים על ספרים שקראנו. בעיקר ספרי שואה.

כשחדלתי מלעבוד בספריה חדל הקשר בינינו. היא הייתה בשלה ואני בשלי. ומשום מה לא יזמתי קירבה אך תמיד התעניינתי ושאלתי לשלומה.

לפני שנתיים נכנסתי לעבוד בארכיון, ומשנתקלתי בכתב-יד מסודר למופת, עגול (ממש כפי שלימדו אותנו בשיעורי כתיבה תמה), ברור וקריא אך לא מוכר לי שאלתי את כרמלה והיא סיפרה לי שבשנת 1973 יצאה דרורה לקורס ארכיונאים פעמיים בשבוע במשך שנתיים בתל אביב. המיכלים הראשונים בארכיון הם אלו שדרורה הכינה והם מפורטים בדיוקנות ומסומנים בהתאם לכל הכללים הארכיונאים. אנשים התייחסו לעבודתה של דרורה ברצינות רבה ובעיקר אבישי אלון שהתחיל גם הוא קורס ארכיונאים אך לא סיים אותו בשל תפקיד אחר שמילא אז בקיבוץ. מיקום הארכיון היה בתוך מקלט ולדרורה זה היה קשה. אבישי עזר לה רבות בהתקנת המדפים וארגון החומר אבל זה לא שכנע אותה והיא הפסיקה לעבוד בארכיון.

כרמלה אומרת שאם דרורה הייתה ממשיכה את עבודתה בארכיון היינו לבטח הארכיון המסודר ביותר בתנועה הקיבוצית.

בארכיון שלנו שמורה לדרורה פינה חמה ומוקירה.

אביגיל גולדסמן

המוות בא

הוא לא דופק בדלת
הוא זוחל מבעד רשת החלון
בחדר השינה, בסלון, נוזל דרך הברז במטבח
עוטף אותך בבית שלך.
זה כל כך קשה למות סבתא
אני רואה לך בעיניים
העצומות
העיפות
זה בלתי נתפש פשוט לחדול
זה קשה מנשוא סבתא ללוות אותך הלאה
מכאן
לעזור לך לקבל את השלווה האינסופית
האלמותית.
וזה יבוא סבתא, אני כבר מריחה אותו
המחוגים יעצרו, איתך
והנהר ישכך אט
והשמש תתכסה בצל
והכוכבים יחדלו מלזהור.
כולם ילוו אותך
לנחלת העולמים שלך
אליה תגיעי רפויה
סוף סוף סבתא
ללא מכאוב בלתי נסבל.
ישאר רק געגוע לא נגמר
למשהו שכבר לא יהיה קיים.

המוות הוא זר לי סבתא
מעולם לא נתקלתי בו
במלוא העוצמה, ישר בפנים
בשלווה סוערת
בהשלמה
מיתה טובה במטה חמה
בפינה שלך שתמיד היתה
זה מגיע סבתא, עוד טיפה
זה מרסק אותי אבל אני אעזור לך לעשות את הצעד המשתק, המבעית
הופך אותי בלילה, שכובה במטה
מלווה אותי ביום בשמש החמה של החורף הזה
למה כולם מתים בחורף סבתא?
תכף יום השנה של סבא, אולי לזה את מחכה..
שמים כחולים אינסופיים
מבעד לשמשה סגורה, רוח שקטה
שני ברושים זקורים, עמודי חשמל מתוחים
תוחמים חלקה מדברית ופיסת שמיים תכולים
לכל דבר יש מסגרת סבתא.
אני באה אליך והולכת ממך
באה אליך ומשחררת אותך כל פעם קצת יותר
ומשחררת עצמי גם
מתגברת לאט מתאבלת מעכשיו
אני מלווה אותך אבל זאת את שבעצם מלווה אותי.

נכנסת לבית שלך

את שכובה במטה
 בכלל לא יודעת שהגעתי
 עיניים כחולות כמו הים
 עצומות חזק עכשיו
 את כל כך לא רוצה להיות כאן יותר
 את לא רוצה לראות אף אחד.
 נעמדת בסף חדרך המואר
 אור ואוויר חודרים אליו
 מבעד שלבי תריסים ווילון שפעם סרגת
 אבל את בכלל מחוברת לצינור מחובר לבלון
 נושם במקומך, לא להתאמץ
 מתקרבת אליך מצמידה שפתיים למצחך
 עוד נשיקה לפני אחרונה כשגופך חם
 אני יודעת שאת שומעת אותי סבתא
 את פשוט בשלך
 גם אני בשלך.
 נצבטת בלב
 נאנחת לעצמי, נשימה עמוקה כבדה
 מהראש עד לקרקעית שלי.
 פותחת מקרר
 וסוגרת
 ופותחת שוב
 תמיד הערת לי על זה
 זה היה מנהג קבוע שלי כשבאתי אליך
 אני אפילו לא ידעתי מה אני מחפשת שם..
 הילדים שלך יושבים ליד השולחן
 כמה נכדים גם
 מרכיבים איזה פאזל, מעבירים את הזמן.
 אני ליד. ליד אבל בצד
 כותבת כל הזמן
 נפרדת ממך בדרך שלי.
 מתחברת למוות השקט שלך
 משתדלת לקבל אותו ולהכיל
 את הסיום שלך

אשה אצילית שכמותך
 סבתא טובה שלי
 אני יודעת עכשיו שזכיתי
 לחוות אותך הלאה מכאן
 להגיד לך שלום
 להתמודד בהדרגה עם הקץ
 עם הנמוג
 עם הלהיות והלחדול
 מאפשרת לי בדרכך האלמותית
 להתבגר בסוף כל יום
 להתחשל, להתחזק
 לצמוח מתוך ריק.
 באוניברסיטה לימדו אותי, סבתא
 שהאופטימל הוא צמיחה מתוך אובדן
 זה מבריא, את הנפש והנשמה
 לחיות מתוך המוות במלוא העוצמה.
 סבתא, את מלמדת אותי לשחרר אחיזה
 להרפות
 להתפייס עם החיים
 לאהוב אותם
 כפי שהם
 ואז
 להניח אותם בצד
 ואותך גם
 תמיד תהי איתי במסלולי
 ממסלולך אל על.

נגה

מסיבת סיום

תמיד אמרת לי כשדיברנו על הנושא

לא לפחד מזה.

תמיד ניסית להרגיע אותי

ראית כמה אני מוטרדת מזה.

בתבונת השנים שלך

ממרום גילך, ענוותך

הכלת אותי מעבדת את לכתך העתידית.

התעסקתי בפרידה כזו ממך שנים רבות

ואת תמיד הקשבת ונתת לי מקום

להביע את הבעתה שלי.

כל השיחות שלנו, אחת על אחת בארבע עיניים

שלי חומות שרוצות לבלוע את הכל

שלך כחולות, רגועות כמו אגם בשחר.

יושבת לידך על הדום ואת על הכורסא

ברקע גבעתרון או יהורם גאון

תלוי איזה יום היה

כל יום שיחה שונה

פעם על האיש שהיה איתך

פעם על אמא שהיתה לך

פעם על אבא שלך

פעם עלי

פעם על הנושא הזה שהעסיק אותי יותר מהכל

על פרידה

על סיום

על התמודדות עם חלל

עם געגוע שלא עובר.

את ידעת את הכל כבר

היית למודה

אז אני הקשבתי לניסיוןך לפייס אותי

עם החיים

עם הסוף שהוא חלק מהחיים.

לא הבנתי מה שאת כבר הבנת

לא עברתי את מה שאת כבר עברת

לא טעמתי את מה שאת כבר טעמת

לא חוויתי את מה שאת כבר חווית

לא הספקתי את מה שאת כבר הספקת

ועכשיו הגיע הרגע שהכנת אותי לקראתו

לשחרר אותך בלי פחד

בלי צער

בלי עצב

בלי צר ומר. ככה, פשוט לשחרר אחיזה ממך

כמו שאת מהחיים

בשקט

בפשטות

באצילות

בעדינות

ברוך אני נותנת לך עכשו ללכת סבתא

מחיק חייך, מחיקי

אל סבא שלי

אל אמא שלי

אל אמא שלך

אני משחררת אותך סבתא שלי יקרה, אהובה למנוחת עולמים

נטולת סבל ומכאובים

נטולת מאמצים כבירים מצידך

לנשום שלוקים של אור.

אני נפרדת ממך סבתא

השעה מגיעה

ואני פוחדת סבתא

את תמיד ידעת

אני פוחדת להרגיש משהו שאף פעם לא הרגשתי

געגוע שלא נגמר

עצב מתמשך

לא הסברת לי איך להתמודד

אולי כי רצית שאלמד בעצמי

ועכשיו את הולכת מכאן

ואני נשארת בלעדיך כאן

לעכל

לעבד

לקבל

להשלים

להתמודד

עם מלים וגם בלי

אני אוהבת אותך סבתא שלי.

נגה

פעם, בחג אחד

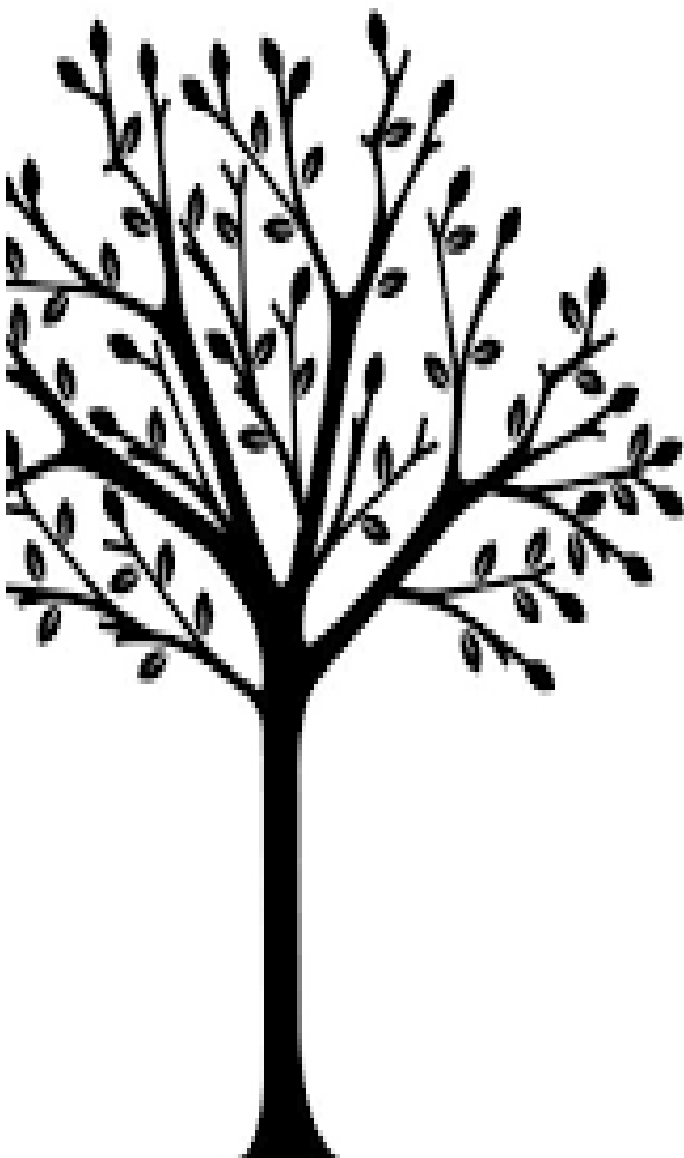
חג האילנות הוא יום לכתך סבתא
 החג שאהבת יותר מכל סגר את השבוע האחרון שלך, הנצחי, האינסופי והבלתי נסבל.
 הקץ למכאוביך, הקץ לייסורי געגועיך, אל אהוביך, הקץ לסבלך, לתשישותך.
 סבתא שלי

שמלאכי שרת וצבאות שמיים ילוו את צעדיך
 יקדמו פניך הצחורות מעוטורות בבלורית האלמותית שלך סבתא.
 תעלי לשמיים בנחת, בחיוך רחב
 הרפי גופך, היי מפויסת עתה
 עכשיו הכל רוגע סבתא
 עכשיו הכל שלו.

אני מניחה לך, בפעם האחרונה, להתכנס אל עצמך, להתכונן לקראת אהוביך המתים בטרם עת
 בטרם זמנך.

מניחה לך לא להיות שייכת יותר ומשויכת
 להיות את עצמך בפשטות
 נטולה כל זיקה אלא אל עצמך
 ברגע כזה פרטי
 שאת אוספת עצמך, בעצמך
 בדממה דקה וחרישית
 בעדנה שתמיד עטפה אותך.
 דרור בדרורה שלי, סבתא שלי, טובה, יקרה
 לא תסולאי בפז
 לא תישכחי מתמצית הווית.
 היי נשמרת סבתא וברוכה.
 ושימרי עלי משם סבתא, לווי אותי ממסלולך אי שם.

נגה

היום האחרון של חיך

קרן שמש בשחר מוקדם
מציירת קשת מבעד ענן
מותחת חיך ברקע שמיים
לקדם כך את פנייך.
אילנות נשתלו סביב לביתך הקט
האם הבחנת?
הגשם השקה את הבריות
וניקה את האוויר
מאבק הדרכים
נשימה ממעמקים.
הקור מפלח וחד
חותך את הלב
שלי, שלך
אני אוהבת את הקור על הפנים
ואת שכובה בבית חמים
מיטה נעימה, מצעים מתוחים
שלל כריות עוטפות את גופך
מתכווצת לקראת רפיון נצחי
נשימות כבדות וקצובות
עכשיו אל תפחדי
מניחה ידי על מצחך, צווארך
שרירי עינייך כבר אינם מתכווצים
אני יודעת כעת שאת כבר אינך
את שקועה בלעבור את הצד לשם.
הלילה יורד אל חלונך
חורף אצלי וכך אביב
המלים רחוקות ממך אלף שנים
השתיקות מסמיכות ומתארכות
כולם נאספו אל ביתך
ללוות אותך אל מסלולך
האם את יודעת בכלל?
הימים האחרונים הם אופק הסוף

נגה

חדלון

ופתאום נדמת
נשימה סתמית ולא מיוחדת
מי חשב שתהיה אחרונה
ופתאום נדמת
כל מערכות גופך קרסו
שריר הלב מדפיקותיו חדל
שריריך רפויים יותר מתמיד
התמסרת לסיום שהגיע לבסוף.
ופתאום נדמת
רגע היית וברגע חדלת
שבריר שניה שברירי בלבד
רגע היית וברגע הפסקת
כך בדיוק פתאום נדמת

נגה

